21/07/2023

Θεολογική Σχολή Χάλκης: 52 χρόνια μετά τη σιγή

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Πενήντα δύο χρόνια συμπληρώνονται σήμερα από την ημέρα που το τουρκικό κράτος αποφάσισε την εκτέλεση της απόφασης που είχε λάβει τον Ιανουάριο του 1971 για οριστικό κλείσιμο της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης.

Της Σχολής η οποία αποτέλεσε για περισσότερο από έναν αιώνα το λαμπρό φυτώριο του Οικουμενικού Πατριαρχείου από το οποίο αναδείχθηκαν Οικουμενικοί Πατριάρχες, Ιεράρχες, κληρικά και λαϊκά στελέχη που διακόνησαν τη Μητέρα Εκκλησία σε όλον τον κόσμο, καθηγητές οι οποίοι διακρίθηκαν στον ακαδημαϊκό και ευρύτερο χώρο. Πρόκειται για την Σχολή η οποία όπως είχε πει και **Οικουμενικό Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος** ευτύχησε να ιδρυθεί επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και να κλείσει επί τουρκικής δημοκρατίας.

Από την επίσκεψη του Οικουμενικού Πατριάρχη πριν λίγες ημέρες στη Χάλκη

Ο αγώνα για την επαναλειτουργία της συνεχίζεται καθώς πρόκειται για ένα αξιακό ζήτημα για το **Οικουμενικό Πατριαρχείο**. Αν και σχεδόν κάθε χρόνο η Τουρκία βάσει των εκθέσεων για τις θρησκευτικές ελευθερίες του Στέιτ Ντιπάρτμεντ εγκαλείται για την αδικία με το κλείσιμο της Σχολής και καλείται να προβεί σε ενέργειες για την επαναλειτουργία της, τίποτα μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει απ' όλα αυτά.

Ωστόσο, αυτό που δίνει δύναμη και ελπίδα για τη συνέχιση του αγώνα για την επαναλειτουργία της Σχολής είναι η σημαντική δράση που καταγράφει η Σχολή η οποία βρίσκεται εντός της Ιεράς Μονής της Αγίας Τριάδος στη νήσο Χάλκη. Συνέδρια, ημερίδες, έντονη λειτουργική ζωή, επισκέψεις ερευνητών από την Ελλάδα και άλλες χώρες του εξωτερικού και μία δυναμική αδελφότητα υπό τον Καθηγούμενο, **Επίσκοπο Αραβισσού κ. Κασσιανό**, συνθέτουν την πραγματικότητα του σήμερα. Οι αίθουσες που άλλοτε έσφυζαν από ζωή μπορεί σήμερα να παραμένουν "σιωπηλές" σε κάθε επίσκεψη όμως των ομογαλάκτων, όπως αποκαλούνται όσοι φοίτησαν σε αυτή, ζωντανεύει τις αναμνήσεις.

Ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος Χάλκης, Επίσκοπος Αραβισσού Κασσιανός

Φίλης: Το κλείσιμο της Θεολογικής Σχολής απολύτως βαραίνει την Τουρκία

Για το άνοιγμα της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης μίλησε στο **ope.gr** σε πρόσφατη συνέντευξη του ο **Διεθνολόγος Κωνσταντίνος Φίλης** επισημαίνοντας ότι το γεγονός του κλεισίματος της Θεολογικής Σχολής απολύτως βαραίνει την Τουρκία.

"Ο Ερντογάν, σε σχέση με τους προκατόχους του, θέλω να είμαι συγκεκριμένος, ***σε σχέση με τους προκατόχους του****, δείχνει απέναντι στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, θα έλεγα μεγαλύτερο σεβασμό, και ίσως επειδή και οι δύο θρησκείες είναι μονοθεϊστικές δείχνει να αντιλαμβάνεται τον ρόλο και τη θέση της* ***Ορθοδοξίας.*** *Από την άλλη, και αυτός όπως και οι προκάτοχοί του βαρύνονται με το γεγονός ότι δεν έχουν ακόμα προχωρήσει στο άνοιγμα της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Η εκτίμησή μου είναι ότι ο Ερντογάν μπορεί να το κάνει αυτό. Πιστεύω ότι αν κάποιος από τους ηγέτες της Τουρκίας θα μπορούσε να το επιβάλλει στο εσωτερικό, είναι ο Ερντογάν. Αλλά ταυτόχρονα θεωρώ ότι το κρατάει και ως* ***ένα διαπραγματευτικό χαρτί*** *για να το θέσει, να το χρησιμοποιήσει, να το αξιοποιήσει προκειμένου να καταφέρει άλλες σκοπιμότητες.*

Και αν οι άλλες σκοπιμότητες σχετίζονται με τη μουσουλμανική μειονότητα στη Θράκη, τότε πολύ φοβούμαι ότι η Θεολογική Σχολή της Χάλκης θα έχει πέσει θύμα μιας προσπάθειας χρησιμοποίησης, εκμετάλλευσης μίας κατάστασης όπου η Τουρκία θα έπρεπε να σεβαστεί την υπογραφή της και μάλλον δεν θα γίνει αυτό το οποίο θα έπρεπε εδώ και χρόνια συμβεί”, είπε.

Διαβάστε αναλυτικά: Ο Κωνσταντίνος Φίλης στο ope.gr για τα 100 χρόνια από την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης

Ο Κωνσταντίνος Φίλης

Η Pemptousia.tv δεν λησμονεί την Χάλκη

Δείτε σήμερα στο πρόγραμμα της **pemptousia.tv** ένα εκτενές αφιέρωμα στη Θεολογική Σχολή και στα 52 χρόνια σιγής:

Στις 16.05: “Η Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης: ζωή, θεολογία, μαρτυρία”. Ομιλία του Κωνσταντίνου Δεληκωνσταντή, Ομ. καθηγητή Θεολογικής Σχολής Αθηνών, Άρχοντα Διδάσκαλο του Γένους της Μ.τ.Χ.Ε. και Διευθυντή του Α’ Πατριαρχικού Γραφείου με θέμα: «Η Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης: ζωή, θεολογία, μαρτυρία» στην εκδήλωση «Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης», την οποία διοργάνωσε ο Δήμους Ιλίου και η Ενορία του Αγίου Διονυσίου Ιλίου το Σάββατο 8 Φεβρουαρίου 2020.

Στις 18.15: “Μητροπολίτης Ίμβρου: Η δεύτερη μάνα μας, η Θεολογική Σχολή της Χάλκης”. Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ίμβρου και Τενέδου κ. Κύριλλος μιλάει για τη διακονία του στην Ιστορική και Παλαίφατη Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Ιερά Μονή Αγ. Τριάδος και Θεολογική Σχολή της Χάλκης.

Στις 18.30: “Ιστορίες του τόπου μας: Τα καλοκαίρια στη Χάλκη”. Δύο νεαρά κορίτσια περνούν το καλοκαίρι τους στη Χάλκη, συνδυάζοντας την προσφορά με την αναψυχή. Τα καλοκαίρια σε αυτό το μικρό σημείο του χάρτη με την τόσο μεγάλη σημασία, η ελπίδα μοιάζει να ξαναγεννιέται καθώς μέσω προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών η Θεολογική Σχολή της Χάλκης, παίρνει ξανά ζωή, γεμίζοντας από Έλληνες και φωνές παιδιών.

Στις 20.40: “Ιστορίες του τόπου μας: Ελληνική παιδεία στην Πόλη και τα Πριγκηπόνησα”. Ο Στυλιανός Μακρυγιάννης εκπαιδευτικός και βιβλιοθηκάριος στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, μιλά για τα ελληνικά σχολεία στα Πριγκηπόνησα και την Πόλη αλλά και για την πολυετή εμπειρία του στη βιβλιοθήκη της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης.

Στις 20.25: “Η Ψηφιοποίηση του ιστορικού αρχείου της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης” Ο τότε Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος Χάλκης Μητροπολίτης Προύσης κ. Ελπιδοφόρος (νυν Αρχιεπίσκοπος Αμερικής), μίλησε στην Αίθουσα Τελετών της Ι. Θεολογικής Σχολής της Χάλκης ενώπιον του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, για το έργο που έγινε τα τελευταία χρόνια με τη ψηφιοποίηση του αρχείου της βιβλιοθήκη της ιστορικής σχολής. Η εκδήλωση έγινε με αφορμή τη μνήμη του Αγίου Φωτίου, Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, του Ομολογητού.

Στις 23.00: “Ντοκιμαντέρ: Χάλκη, ανάμεσα σε δύο κόσμους”. Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης ήταν η κύρια θεολογική σχολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης, έως το 1971. Στις 12 Ιανουαρίου του 1971 το τουρκικό συνταγματικό δικαστήριο αποφάσισε την κατάργηση της ανώτατης ιδιωτικής παιδείας στην Τουρκία. Η απόφαση αυτή έδωσε το νομικό πρόσχημα στην Άγκυρα για να κλείσει τη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Οι εγκαταστάσεις της σχολής βρίσκονται στο νησί Χάλκη, ένα από τα Πριγκηπονήσια.

ΘΣΧ 1970: Ο Αρχιμανδρίτης τότε Βαρθολομαίος Αρχοντώνης, νυν Οικουμενικός Πατριάρχης, ως Βοηθός Σχολάρχου

Η απόφαση για να “σιωπήσει” η Χάλκη

Η **Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης** ιδρύθηκε κατά τη διάρκεια της πρώτης πατριαρχικής θητείας του Οικουμενικού Πατριάρχη Γερμανού Δ΄ το 1844. Επί οθωμανοκρατίας, η Θεολογική Σχολή ανήκε θεσμικά απευθείας στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και λειτουργούσε σύμφωνα με τους οθωμανικούς νόμους.

Η καταδίωξη της Σχολής ξεκίνησε επί εποχής Νεότουρκων όταν κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου επιχειρήθηκε, αναποτελεσματικά, η απαλλοτρίωσή της. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς της Σχολής αμφισβητήθηκε επίσης από την κεμαλική Τουρκία και διευθετήθηκε μόνο όταν το Φανάρι εξαναγκάστηκε να αποδεχθεί ως αντάλλαγμα την απώλεια της Εμπορικής Σχολής, το έτερο μεγαλοπρεπές κτίριο της Ρωμιοσύνης στη Χάλκη που ανήκε στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Η Θεολογική Σχολή Χάλκης δεν μπορούσε να μην επηρεαστεί όταν κατά τη

δύσκολή περίοδο της διετίας 1964-1965 διαδοχικές τουρκικές κυβερνήσεις εφάρμοσαν ένα σχέδιο αποδυνάμωσης και υπονόμευσης του πατριαρχικού θεσμού.

Τα περιοριστικά μέτρα στην περίπτωση της Χάλκης κορυφώθηκαν το 1971, όταν μετά το στρατιωτικό πραξικόπημα, η ελεγχόμενη από τον στρατό υπηρεσιακή κυβέρνηση του Νιχάτ Ερίμ προχώρησε στην απαγόρευση της λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής. Νομικό πρόσχημα για το κλείσιμο πρόσφερε απόφαση του τουρκικού συνταγματικού δικαστηρίου για την κατάργηση της ανώτατης ιδιωτικής παιδείας στην Τουρκία (12.1.1971).

Παρά τις σχετικές διαμαρτυρίες του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις αρχές Ιουλίου 1971 ανακοινώθηκε και επισήμως η παύση λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής Χάλκης, η οποία έκτοτε παραμένει κλειστή με διαδοχικές τουρκικές κυβερνήσεις να αρνούνται πεισματικά στην ελληνορθόδοξη μειονότητα το δικαίωμα της εκπαίδευσης των κληρικών της.